

Hervorm de NVWA Manifest

Introductie

Dagelijks worden ruim 1,4 miljoen [1] dieren doodgemaakt in slachthuizen. Een praktijk die onvermijdelijk met dierenleed gepaard gaat. Om dit leed te verminderen zijn regels opgenomen in de wet over het slachtproces. Deze regels worden momenteel structureel overschreden, wat leidt tot een onwettige hoeveelheid dierenleed. Het handhaven van de regels zou moeten gebeuren door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), maar dit schiet momenteel ernstig tekort [2]. De NVWA heeft een enorm capaciteitstekort, vanwege een gebrek aan middelen en mensen. Mensen willen het werk niet doen en gaan er dus niet werken of gaan snel weer weg. Ook houden niet alle controleurs zich aan hun eigen regels: sommige controleurs delen nooit boetes uit, anderen worden juist op het matje geroepen als ze te veel boetes geven [1][2][3]. Dit leidt er onder andere toe dat varkens tegen de wetgeving in zonder verdoving in kokend water worden verdronken [4], dat zieke dieren zonder medicatie of pijnstilling op boerderijen blijven staan en dat hoogzwangere en/of kreupel dieren op transport worden gestuurd [5][6].

Op een industrie die draait op het gebruiken en doden van levende wezens, is veel aan te merken. Ruim 4 op de 5 Nederlanders geven aan dat zij zich ongemakkelijk voelen bij de huidige realiteit van de dierenindustrie [7]. Het is cruciaal dat de minimale wettelijke dierenwelzijnseisen worden gehandhaafd. Gebeurt dit niet, dan kunnen bedrijven keer op keer de wet overtreden zonder hier ooit verantwoordelijk voor gehouden te worden. Handhaving van de wettelijke eisen op het gebied van dierenwelzijn is een minimale voorwaarde voor het bestaansrecht van de dierenindustrie.

Met dit manifest eisen we van de NVWA om de handhaving op orde te brengen.

Wij constateren

Wij constateren dat na talloze onderzoeken en adviescommissies, inclusief het laatste onderzoek van 2Solve in 2019 [8], het onderzoek van Deloitte in 2020 [9], het adviesrapport uit 2020 in opdracht van de NVWA zelf [10] en de terugkoppeling hierop vanuit Eenvandaag in 2023 [3], blijkt dat de NVWA de wetgeving op het gebied van dierenwelzijn bij slacht, transport en op boerderijen nog steeds niet afdoende handhaaft.

De volgende tekortkomingen springen bijzonder in het oog:

- Er zijn veel misstanden in de dierindustrie, onder andere rondom het transport [11] en de werkwijze bij slachthuizen, die leiden tot dierenleed en een gevaar vormen voor de volksgezondheid.
- Tegen veel overtredingen wordt niet opgetreden, doordat er geen protocol is om bepaalde wetten te kunnen handhaven.
- Tegen de overtredingen waar wel op gehandhaafd kan worden, wordt niet consequent gehandhaafd, omdat er een groot verschil zit tussen 'rekkelijke' toezichthouders en kritische toezichthouders. Kritische toezichthouders worden tegengewerkt waardoor zij de organisatie verlaten.

Wij vinden

Wij vinden dat:

- Het onacceptabel is dat er niet (genoeg) gecontroleerd en gehandhaafd wordt bij misstanden, waardoor de wet niet wordt nageleefd.
- Het onacceptabel is dat de NVWA haar wettelijke taak niet uitvoert.
- Het moet lonen om je aan de door de overheid opgestelde regels te houden.
- Geweld en intimidatie geen reden mogen zijn om handhaving te mijden, dat betekent dat toezichthouders door de NVWA ondersteund worden om ook bij risicovolle locaties hun werk goed uit te voeren.
- Het onacceptabel is dat dierenwelzijn en volksgezondheid ten koste gaat van winst voor bedrijven.
- Het handhavingsbeleid van de NVWA belonend werkt voor bedrijven die zich niet aan de wet houden, en dat het daardoor financieel aantrekkelijk is om deze normen te overtreden.

Wij eisen

Wij eisen permanente verandering. Dit probleem heeft veel lagen, en dit kan alleen opgelost worden als die allemaal aangepakt worden.

Daarom eisen wij van Minister Wiersma (en staatssecretaris Jean Rummenie) dat:

1. De afdeling dierenwelzijn van de NVWA wordt gehuisvest onder het ministerie van Justitie en Veiligheid in plaats van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.
2. De capaciteit van de NVWA wordt vergroot tot het punt waarop elk bedrijf ten minste één keer per jaar door de NVWA geïnspecteerd kan worden en wordt, en het permanent toezicht bij slachthuizen wordt aangehouden. Dit betekent dat er tenminste niet mag worden bezuinigd, en dat het budget zoveel wordt uitgebreid als nodig is om dit te bereiken. Omdat naast budgettaire tekorten een ander probleem is dat de NVWA te weinig mensen aantrekt en kan vasthouden, moet worden gezorgd dat voldoende mensen worden aangetrokken en behouden.
3. Zolang er dieren gedood worden, de capaciteit bij de NVWA een voorwaarde is voor het houden, transporteren en slachten van dieren. Wanneer er geen capaciteit is voor controle, is er geen garantie voor een minimum aan dierenwelzijn en moet de dierenindustrie afschalen.
4. Het verplicht wordt om alle inspectierapporten van de NVWA publiek beschikbaar te maken, en dat bedrijfsgeheimen en concurrentiegevoelige informatie geen redenen mogen zijn om publicatie te verhinderen.

Daarom eisen wij van de NVWA onder leiding van Inspecteur-generaal Gerard Bakker dat:

1. Toezichthouders veilig hun werkzaamheden kunnen uitvoeren bij alle organisaties in de keten van geboorte tot slacht. Dit kan mogelijk gemaakt worden door het inzetten van beveiliging bij controles en het uitbreiden van toezicht met digitale middelen zoals continue live camerabeelden in stallen en bodycams voor toezichthouders waar nodig.
2. Controles altijd in tweetallen worden uitgevoerd. De samenstelling van deze tweetallen en de locaties waar deze toezichthouders werken, wisselt regelmatig. Hierdoor wordt kennis beter gedeeld tussen collega's, en wordt voorkomen dat toezichthouders zaken missen. Bij bedrijven onder permanent toezicht wordt maandelijks een controle uitgevoerd door een extra toezichthouder. Als hier geen capaciteit voor is, treedt eis 3 in werking.
3. Controles zonder aankondiging worden uitgevoerd, op zo'n manier dat slachthuizen, verzamelcentra en boerderijen worden aangetroffen tijdens de alledaagse gang van zaken.
4. Dierenwelzijn een eigen portefeuille binnen de NVWA krijgt. Dit wordt een aparte afdeling binnen de instantie die controleert op dierenwelzijn en een plek biedt waar toezichthouders heen kunnen om melding te maken van misstanden bij boerderijen, transport en slachthuizen. Deze afdeling van de NVWA heeft als doel om het dierenwelzijn jaar na jaar te verbeteren. Een aparte afdeling zal de intimidatie op de werkvloer die medewerkers van teams dierenwelzijn momenteel ondervinden tegengaan.
5. Klokkenluiders worden beschermd en gewaardeerd, zodat de veiligheid van NVWA-medewerkers die naar buiten treden met misstanden wordt gewaarborgd.
6. Er per inspectie bij een boerderij, transport of slachthuis een rapport openbaar gepubliceerd wordt, waarin het onderdeel dierenwelzijn per aspect wordt belicht, zoals lichtniveau, stalvloerkwaliteit, temperatuur en oppervlakte. Dit gebeurt op een toegankelijke manier, zodat mensen zichzelf kunnen informeren.
7. Er duidelijke, meetbare en effectieve protocollen worden opgesteld voor alle overtredingen, die strikt worden gehandhaafd door alle toezichthouders.

Bronnenlijst

1. [Vleesproductie; aantal slachtingen en geslacht gewicht per diersoort, Centraal Bureau Statistiek, 2024](#)
2. [Mondelinge vragen Vestering over het bericht “Klokkenluiders: toezicht op dierenmishandeling schiet tekort, angstcultuur binnen NVWA”, Partij voor de Dieren, 2023](#)
3. [Klokkenluiders: toezicht op dierenmishandeling schiet tekort, angstcultuur binnen NVWA, EenVandaag, 2023](#)
4. [Einde in zicht; Voortdurende overtredingen in Nederlandse slachthuizen in beeld gebracht, Varkens in Nood, 2022](#)
5. [30 procent van transport hoogzwangere koeien niet beboet, Wakker Dier, 2024](#)
6. [NVWA greep niet in bij vervoer ernstig zieke dieren, afgekeurd vlees in voedselketen, RTL Nieuws, 2019](#)
7. [Wat vindt Nederland van de Eiwittransitie, Proveg en Kieskompas.nl, 2022](#)
8. [Feitenonderzoek Toezichtsketen en Tekortkomingen Hierin Kleine- en Middelgrote Slachthuizen Noord-Nederland, 2Solve Investigations, 2019](#)
9. [Onderzoek of de capaciteit van de NVWA toereikend is voor het actuele en toekomstige takenpakket - bijlage bij het eindrapport, Deloitte, 2020](#)
10. [Op weg naar een vitale organisatie Dierenwelzijn, Galangroep Baarn, 2020](#)
11. [De België-route, De Groene Amsterdammer, 2024](#)

